

СТАВСЬКА

Юлія Вацлавівна
usv.urf@ukr.netк.е.н., доцент, Вінницький
національний аграрний
університет

УДК 338.48

ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ГОТЕЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

DIRECTIONS OF UKRAINE'S HOTEL BUSINESS DEVELOPMENT

Стаття присвячена дослідженню сучасного стану готельного господарства України. Проаналізовано структуру туристичних потоків України та динаміку розвитку готельного господарства. Визначено пріоритети та проблеми розвитку готельного бізнесу в сучасних умовах господарювання.

Статья посвящена исследованию современного состояния гостиничного хозяйства Украины. Проанализирована структура туристических потоков Украины и динамика развития гостиничного хозяйства. Определены приоритеты и проблемы развития гостиничного бизнеса в современных условиях хозяйствования.

The article is devoted to the research of the current state of the hotel economy of Ukraine. The structure of tourist flows of Ukraine and the dynamics of hotel industry development are analyzed. The priorities and problems of the hotel business development in modern economic conditions are determined.

Ключові слова: готель, туризм, бізнес, готельне господарство, обслуговування, послуга

Ключевые слова: отель, туризм, бизнес, гостиничное хозяйство, обслуживание, услуга

Keywords: hotel, tourism, business, hotel economy, to serve, service

ВСТУП

Останнім часом розвиток туризму відбувається швидкими темпами по всьому світу, і Україна не є виключенням. Сфера туризму тісно переплітається із індустрією гостинності: ефективність туристичних послуг залежить від якості та доступності готельних послуг. Тому розвиток готельного бізнесу є важливою складовою частиною соціально-економічного розвитку економіки України. Дослідження в сфері аналізу діяльності та тенденціями розвитку готельних підприємств присвячено науковій праці таких вчених, як: І.О. Відоменко, Н.С. Діденко, Я.О. Остапенко, О.М. Лютак, Л.В. Михальчук, О.М. Бекетова. Але, незважаючи на глибину розробок, у публікаціях недостатньо висвітлено комплексний підхід щодо сучасного розвитку готельного господарства в Україні.

МЕТА РОБОТИ полягає у дослідженні сучасного стану готельного господарства в Україні та виявлення перспектив щодо ефективного його розвитку.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ

Інформаційною базою дослідження є наукові праці провідних вітчизняних і зарубіжних вчених, статистичні дані, матеріали фахових он-лайн видань у сфері готельного господарства, веб-сайти Державної служби туризму і курортів України та Асоціації малих готелів та апартamenti України.

При проведенні дослідження використовувались методи аналізу та синтезу, порівняння, структурного аналізу, графічний метод, методи експертних оцінок.

РЕЗУЛЬТАТИ

Тенденції сучасного розвитку економічної ситуації в Україні характеризуються високим динамізмом, активізацією структурних зрушень на користь сфери послуг, загостренням конкурентної боротьби. На даному етапі функціонування національна економіка великого значення надає розвитку галузі туризму, яка виступає каталізатором соціально-економічного розвитку країни. Як відомо, у сфері обслуговування задіяна значна кількість робочих місць. Сьогодні кожна п'ятнадцята людина у світі працює у сфері готельного та туристичного бізнесу. За темпами зростання число зайнятих у сфері туристського обслуговування випереджає інші галузі [1].

Однією із основних складових туристичної індустрії є готельне господарство. Поширення асортименту додаткових послуг у засобах розміщення приводить до збагачення змісту поняття «готельне господарство», що сприяє об'єднанню між собою елементів не лише готельного бізнесу, а й інших господарських галузей. Гостинність із фундаментального поняття людської цивілізації в останні часи перетворилася на могутню індустрію, що об'єднує різноманітні функції виробничого процесу готельного комплексу по задоволенню потреб відвідувача. На даному етапі розвитку готельне господарство передбачає надання послуг з розміщення, харчування та обслуговування, тобто представляє собою комплекс заходів по задоволенню потреб споживачів, забезпечуючи при цьому комфортність перебування гостей. Головною метою діяльності під-

приємств готельного господарства є надання бездоганного обслуговування [2].

Нині туристична галузь економіки України набуває розвитку, що проявляється в покращенні якості сервісного обслуговування клієнтів. Це, в свою чергу, приваблює не лише українських туристів, але й іноземних. Однак, поруч із цим, військові дії на сході країни, окупація Автономної Республіки Крим та відсутність належної регіональної інфраструктури є значною перешкодою у зацікавленості саме іноземних туристів. Це є причиною зменшення кількості в'їзного туристичного потоку (рис. 1).

Проведені дослідження вказують на те, що основна маса туристичних потоків до України надходить із країн СНД (60%). Це є однією із причин зменшення в'їзного потоку туристів до України, за

рахунок втрати 30% російських туристів. Така тенденція була передумовою низької якості послуг вітчизняних готелів, відсутністю висококваліфікованого персоналу, тобто орієнтацією на зниження вартості проживання, що є пріоритетним для російського споживача. У зв'язку із напруженими відносинами з Росією ділові та туристичні поїздки із цього напрямку, починаючи з 2014 р., значно скоротилися. Крім цієї причини, проведення Євро – 2012, Євробачення в цьому році поставило перед готельним бізнесом завдання щодо покращення якості послуг згідно з європейськими стандартами. Станом на 1 січня 2016 р. в Україні нараховувалося 4341 колективних засобів розміщення, у тому числі 2478 готелів та інших місць для тимчасового проживання і 1863 спеціалізованих засобів розміщення (табл. 1) [5].

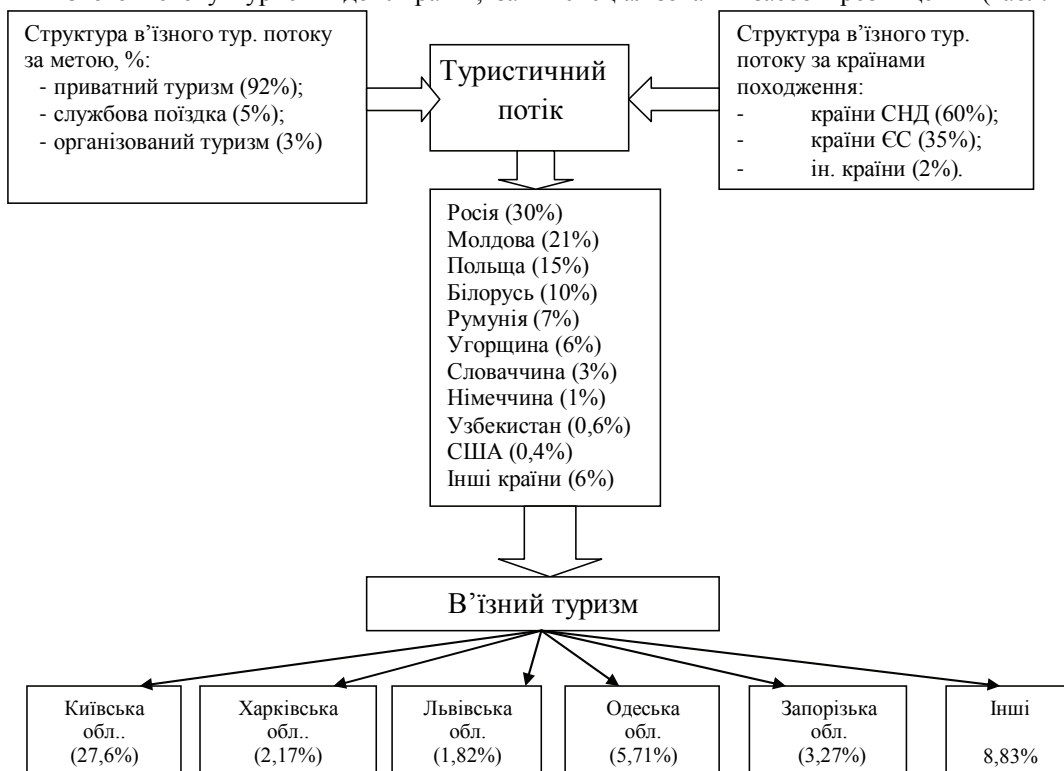

Рис. 1. Структура туристичних потоків України [3]

Таблиця 1

Динаміка розвитку готельного господарства України, 2011-2015 рр.

Роки	Кількість готелів та аналогічних засобів розміщення, од.	Кількість номерів, од.	Місткість, тис. місць	Кількість розміщених осіб, тис. чол..
2011	3162	76986	154,2	4656,8
2012	3144	81441	162,8	4983,9
2013	3582	89685	179,1	5467,8
2014*	2644	69237	135,5	3814,2
2015*	2478	68241	132,5	4297,2

* без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим, м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції

Дослідження статистичних даних розвитку готельної індустрії засвідчує поступове скорочення кількості підприємств готельного господарства, починаючи з 2014 р.. Незважаючи на зменшення кількості готелів у 2015 р. відносно 2014 р. на 6 %, кількість

відвідувачів готельних підприємств у цьому періоді зросла у межах 13%, за рахунок активізації малого готельного бізнесу, який робить акцент на менш витратоємні індивідуальні засоби розміщення. Причиною погіршення показників розвитку готель-

ного господарства стала, перш за все, нестабільна економіко-політична та фінансова ситуація в країні, а також зменшення кількості туристів внаслідок проведення військових дій в межах країни та анексія АР Крим. Внаслідок чого інвестиційний клімат готельного бізнесу втрачає свою привабливість та збільшується рівень його «тінізації».

Крім цього, існуюча інфраструктура туризму ще не відповідає міжнародним стандартам. Разом із появою нових та комфортних готелів, все ж таки у більшості готелів матеріально-технічна база є фізично та морально застарілою: відсутні сучасні засоби зв'язку та комунікацій, конференц-зали з відповідною аудіовізуальною технікою та технічними засобами для синхронного перекладу. Подальший розвиток готельного господарства неможливий без сучасного обладнання і новітніх технологій. Перелік послуг українських готелів значно скромніший, ніж у більшості готелів Європи, які пропонують відвідувачам близько ста найменувань додаткових послуг. Так, виявлено, що далеко не всі вітчизняні засоби розміщення (і навіть готелі) надають послуги харчування, побутові послуги та послуги спортивно-розважального характеру.

Отже, більшість сучасних готельних підприємств в Україні мають типову структуру послуг, низьку спеціалізацію. Поряд із традиційними повносервісними готелями потрібно сформувати мережу спеціалізованих підприємств із вузьким спектром послуг, зорієнтованих на обслуговування певної категорії туристів. Створення спеціалізованих підприємств стосується передусім туристичних центрів із чітко виявленою спеціалізацією в спортивно-оздоровчому, конгресовому туризмі, центрах з ігровими атракціями й іншими видами туризму.

Вдосконалення спеціалізації та впровадження високих стандартів обслуговування у національній сфері гостинності пов'язані з формуванням традиційних у світовій готельній індустрії корпоративних структур – міжнародних готельних ланцюгів. Провідні готельні підприємства, об'єднані в корпорацію, здійснюють колективний бізнес, перебуваючи під єдиним контролем керівництва ланцюга. Фаховий менеджмент повністю відповідає за ефективність функціонування, посилення конкурентних позицій. Технологічно успіхи корпоративних форм у гостинності пов'язані з дотриманням високої якості готельного продукту, ідентичністю послуг та доступністю цін на всіх підприємствах мережі. Для цього необхідні інвестиційні ресурси, але низка інвесторів не мають гарантій стабільності та безпеки вкладень свого капіталу в об'єкти нерухомості в Україні і змушує їх дотримуватися обережної інвестиційної політики, яка передбачає мінімізацію ризиків втрати капіталу. Іншим шляхом задоволення потреб в інвестиціях у готельне господарство є забезпечення рентабельної діяльності готелів і накопичення власних коштів для розвитку. В сучасних економічних умовах цей шлях може бути реалізований лише при застосуванні податкових пільг. У готельному господарстві такі пільги практично відсутні [8]. Також передумовою розвитку міжнародних готельних ланцюгів є участь України у різних

міжнародних заходах. Проведення Євро-2012, Євробачення у 2017 р. сконцентрували туристичний потік різних країн світу до України та підняли її рейтинг. Залучити туристів допоможе відновлення історичної цінності багатьох міст, а також реконструкція оздоровчих комплексів.

В Україні все більшого розвитку набуває «зелений туризм», оскільки для цього є всі необхідні природні умови, готелі теж залучені в цей процес. Тому одним напрямів розвитку готельного господарства є «зелений» готель або еко-готель. Найбільшого розповсюдження вони здобули на рекреаційних та привабливих туристичних базах відпочинку. У світі налічується понад сто готелів, відзначених сертифікацією програми Green Key. Україна знаходиться на четвертому місці за кількістю «зелених» готелів світу, що становить майже 11% від загальної кількості таких готелів [2].

ВИСНОВКИ

Таким чином останнім часом спостерігається скорочення кількості готельних закладів та сповільнення темпів розвитку готельного ринку. Причиною цього є загострення політичної та економічної кризи, військові дії на сході України. Без стабілізації політичної та соціально-економічної ситуації, припинення військових дій, вкрай складно утриматися на ринку та отримувати позитивний економічний результат господарської діяльності. Але при існуючих економічних і політичних проблемах в Україні, готельне господарство та ринок готельних послуг продовжує функціонувати, трансформуючись під реалії сьогодення. Для ефективного розвитку готельного господарства в Україні необхідні розробка програми розвитку готельного та туристичного бізнесу, розробка та реалізація комплексу заходів, що сприяють створенню умов для активізації інвестиційної діяльності.

Список використаних джерел

1. Відоменко І.О., Діденко Н.С. Дослідження сучасного стану готельного господарства України його вплив на формування стратегії просування послуг індустрії гостинності / І.О. Відоменко, Н.С. Діденко // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. – 2016. – № – С. 64-68.
2. Остапенко Я.О. Статистичний аналіз підприємств готельного господарства та прогнозування його розвитку/ Я.О. Остапенко// Електронне наукове фахове видання «Глобальні та національні проблеми економіки». Миколаївський національний університет ім. В.О. Сухомлинського, 2015 – Випуск 5. – С. 1216-1221. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.global-national.in.ua>.
3. Лютак О.М., Михальчук Л.В. Аналіз та оцінювання інформації про основні туристичні потоки України / О.М. Лютак, Л.В. Михальчук // Актуальні проблеми економіки, 2012 - №12(138). - С. 217-225.
4. Державна служба статистики України: офіційний сайт [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>

5. Державна служба туризму і курортів України: офіційний сайт [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.tourism.gov.ua>

6. Асоціація малих готелів та апартаментів України: офіційний сайт [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.smallhotels.com.ua/>

7. Гостиничний бізнес он-лайн [Електронний ресурс] - Режим доступу: <http://prohotelia.com.ua/2013/01/12-events-and-trends-of-2012/>

8. Організація готельного господарства: [підручник] / С.І. Байлик, І.М. Писаревський; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О.М. Бекетова. – Харків: ХНУМГ ім. О.М. Бекетова, 2015. – 329 с.